№ 14. Treschdeen, 18. februari. 1909.

Makfà,
Jelgawà samemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu jamakfà 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeschu Awises.

Makfà,
pa pastu peesuhtot:
par gadu . . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „

Uf ahrsemèm 4 rub. 50 kap., 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Iznahk diwreis nedelâ.

Redakzija un ekspedizija:
Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 35.

88. gada-gahjums.

Sludinajumi makfà:
par sihku rakstu rindiņu 8 kap., preekschpuse 20 kap.

Smehkejat
tagad wislabakos papirosus
Famos 10 gab. 6 kap.
25 „ 15 „
no fab. Otoman S. Peterburgâ.
Wairumâ pahrdod
Sch. Engelsona magasinâ,
Jelgawâ, Pils eelâ 10.

Walsts domes.

Sehde 11. februari.

Sehdi atklahj pulksten 11 un 10 minutês wize-presidenta knasa Wolkonska wadibâ. — Nolasa tekoschàs darischanas, pehz kam finantschu komisijas referents Sinadino sino par preekschlikumu, preeksch pilsehtàm eewest sewischku nodokli no tàm prezem, kuras peewed un aisweds pa dselszeleem. Pehz finantschu komisijas presidenta Lerches (okt.) paskaidrojuma, schis likums esot waldibas pirmais mehginajums, leelu pulku sihku likumiņu satwert weenà wispahrejà likumà. Schis likums esot wisai derigs, it ihpaschi peewedzeku attihstischanai un nokahrtoschanai. Nobalsojot, peenem Lerches pahrejas formulu, kurà eeteiz nodokli ari no prezèm, kuras eewed pa uhdens zeleem. — Preekschlikumu, eerihkot walsts domê greestu gaismu (kupolu), atraida.

Pehz stundas ilga starpbrihscha sehdi atjauno pulkst. 2 un 14 minutês presidenta Homjakowa wadibà. Uf deenas kahrtibas stahw instrukzijas apspreeschana par debatu saihsinaschanu waj pahrtraukschanu, nolemjot to ar weenkahrschu balsu wairakumu. Scho preekschlikumu atraida, turpretim peenem ar 3 balsu leelu wairakumu Kapustina preekschlikumu, ka debates isbeidsamas ja to prasa 2/3 no sehdê klahtesoscheem domneekeem. Ar to beidsàs deenas sehde pulksten 5 un 56 minutês.

* * *

Wakara sehdi atklahj pulksten 8 un 35 minutês presidents Homjakows. — Uf deenas kahrtibas stahw peeprasijums Asewa leetà. Loschàs sehd senatori, walsts padomes lozelki un wisi ministri. — Sozialdemokratam Pokrowskim runajot un aisstahwot garakà runà sozialdemokratu peeprasijumu, ministru loschà eenahk ministru preekschneeks Stolipins. Pokrowskis daudz runà par „prowokatoreem" un „prowokaziju" no waldibas puses, kurai neatleekotees zita zeka, kà — „eet bojà". (Kreisee plaukschkina, labee schnahz). — Pehz pusstundas pohrtraukuma sehdi atjauno pulksten 10 un 21 minutês. — Pirmais runà darba grupeneeks Bulats, lihdsigi sozialdemokratam Pokrowskim, nolasidams pee tam 2 Asewa wehstules, kuras lai peerahditu, ka Asews personigi peedalijees pee daschèem pehdejà laika terora darbeem un slehdz no tàm, ka Asews nokawis neween ministrus, bet ari Zara gimenes lozelkus. Neesot tizams, ka Ratschkowskis un ziti polizijas preekschneeki nebuhtu pasinuschi Asewa. Waj warot buht speegi, kuri neesot prowokatori? (Kreisee plaukschkina.) Knass Tenischews atteizàs no wahrda, jo debates esot leekas, eekam peeprasijums neesot peenemts un waldiba naw nodewusi sawus isskaidrojumus. — Tad runà kadets Pergaments (Schihds), wisadi usbrukdams waldibai un sewischki ari ministru preekschneekam Stalipinam. Starp zitu Pergaments sala: „Man japrasa waldibai, kadehl wina nedarija galu kaujas organisazijas darbibai, kad Asews pirmo reisi pasinoja par winas sastahwu, nodomeem un mehrkeem. Daudsas no schim personàm atrodàs Kreewijà. Ja jums patihk, waru jums usrahdit polizijas departamenta sinojumus, zik omuligi Gerschuni dsihwojis Peterburgà. (Balsis pa labi: „Sem swescha uswahrda." Preekschsehdetajs swana.) Waldibai bija eespehjams apzeetinat daudz personu, kuras peedereja pee schis organisazijas, bet waldiba neka nedarija, un tas ir noseegums, par kuru es to apwainoju. (Applausi pa kreisi. Preekschsehdetajs swano). Es jautaju: kadehl gan ta neká nedarija? un atbildu: woldibai bij no swara, ka schis organisazijas darbiba attihstàs. Waldiba ussahka asarta spehli, bet peemirsa tikai weenu leetu — peeklahjibu, jo war spehlet tikai uf sawu, bet ne uf zitu rehkina." (Applausi pa kreisi).

Tahdà toni sawu runu turpinadams, orators nobeidz schahdeem wahrdeem: „Juhs, negribedami peelaist kauschu puhka despotisko anarkiju, nodibinajot waldibas anarkisko despotismu." (Applausi kreisajà pusê). Tad seko

ministru preekschneeka Stolipina runa.

— „Walsts domneeku kungi! Pirms walsts domè peenem kahdu lehmumu Asewa peeprasijuma leetà, gribu jums pastahstit, kahdas sinas waldibai par to ir. Neraugotees uf wisu to, kas tika isteikts, man rahdas, ka peeprasijums schinî leetà naw deesgan pamatots. Sinas, uf kuru peeprasijums dibinajàs, runà pretim teem materialeem, kuri atrodas waldibas rokàs. Apsuhdsibas, kas istek no peeprasijuma, pirmo reis un tagad wisskakak atskan no rewoluzionaru lehgera. Tadehl domaju, ka dome, kad buhs mani isklausijusès, warbuht atradis, ka waldibas rihzibà naw pamata preeksch peeprasijuma par nelikumigeem darbeem." — Garà, leetischkà un sposchà runà tad ministru preekschneeks tahlak isskaidro, ko ihsti nosihmè wahrdi „prowokators" un „prowokazija" un kahdà noluhkà rewoluzionari un to draugi schos wahrdus nekreetnà kahrtà ismantojot sawà labà, lai tikai waretu masinat un satrizinat waldibas zeenibu tautas azìs. Aiz telpas truhkuma newaredami atstahstit wisu ministru preekschneeka runu, sekojam te atteezigam ihsam referatam par to „Rigas Awisê": Stolipins dewa sawus paskaidrojumus pehz ofizialàm aktim un dokumenteem, winsch dewa tos pilnigi un bespartejiski, un neapgahschami peerahdija, ka Asews nekad naw strahdajis kà prowokators, nekad naw peedalijees pee kahda atentata zaurweschanas. No ta laika, no kura Asews nahzis sakarà ar sozialrewoluzionaru zentralkomiteju un winas kaujas organisaziju, winsch zaur sawàm sinam issauzis ik katru no schis zentralkomitejas jeb winas kaujas organisazijas sadomatu atentatu. Tee atentati, kas minetà laikà isdewuschees waj netikuschi nowehrsti, kà atentati uf Dubasowu, Stolipinu, Minu, Pawlowu, Launizu, Maksimowski, nebijuschi sarihkoti no zentralkomitejas, bet neatkarigi no tàs zaur pastahwigàm organisazijam, ta sauktàm skrejoschàm kolonam, no kuru noluhkeem zentralkomitejai nekas nebijis sinams, kadehl ari Asews tàs newarejis issinat. Ka winsch pats pee scheem noseegumeem buhtu peedalijees kà prowokators, tas esot isdomajums. Lihdsigi Stolipins isskaidroja Asewa pilnigu newainibu pee ministra Plehwes un Leelkuna Sergeja noslepkawoschanas. Taisni zaur to, ka wisi atentati, kas sarihkoti bes zentralkomitejas (un tà tad ari bes Asewa) sinas, isdewuschees, un turpretim wisi no zentralkomitejas sarihkotee tikuschi issaukti, pee sozialrewoluzionareem izzehluschàs domas, ka paschà zentralkomitejà wajagot buht kahdam nodewejam.

Stolipina isskaidrojumi bij tik skaidri un pahrleezinoschi, ka wisi apwainojumi pret waldibu sabruka kà kahrschu ehka. Kahds ari Asewa moralisks raksturs nebuhtu, — katrà sinà winsch kalpojis waldibai uszihtigi un ustizami, un nekad naw tai kaitejis. Tadehl wina peenemschana par slepenu agentu bijis weens no teizamakeem polizijas departamenta darbeem.

* * *

Walsts domes komisiju lehmumi.

Domes komisija peenehma likumprojektu, ar kuru Widsemes upju satiksmes beedribai atwehlets 100,000 rbl. leels aisdewums kanala eerihkoschanai starp Gauju un Daugawu.

— Domes agrarkomisija turpinaja apspreest likumprojektu par aisbildnu eezelschanu isschkehrdetajeem. Nolehma, ka aisbildnus war eezelt uf isschkehrdetaja tuwineeku luhguma. Luhgumus isschkir pagasta teesa.

Par pagastu weetneeku sapulzèm.

Pagahjuschi jau 42 gadi, kamehr pagastu saimneezibu pahrwalda no pagastu peederigeem iswehletee, tà sauzamee pagasta weetneeki jeb aisstahwetaji. Pagasta likumi noteiz pagasta weetneeku usdewumus un peenahkumus. Wismasakais reis mehnesî pagasta wezakais saaizina weetneekus uf sapulzèm pagasta namà wajadsibu apspreeschanai. Weetneeku sapulzes wada pagasta wezakais, ja tas aiskawets, weens no pagasta preekschneekeem, kam pagasta wezakais wadischanu usdewis. Sapulzes waditajs zek preekschà weetneekeem apspreeschamàs wajadsibas un tee taisa tad sawu nolehmumu.

Bet kà un gan norit daschà pagasta namà schis apspreeschanas? Daschreis koti pekami, koti nekahrtigi. Nepareisiba ir tà, ka wehl daschà pagastà pagasta wezakais nepeesuhta weetneekeem kohdas deenas eepreeksch sapulzes deenas kahrtibu. Weetneeki atnahk uf sehdi, neka nesinadami, kas schodeen apspreeschams, tadehl tee newareja par apspreeschameem preekschmeteem eepreeksch pahrleezinatees un apklauschinatees. Te nu atgadàs, ka tee weetneeki, kas labi runataji, wada zitus wisus pehz sawas gribas, pehz saweem eeskateem. Wisleelakàs nekahrtibas nahk preekschà tahdàs weetneeku sehdês, kur pagasta wezakajam naw nekahdas sehgas no sapulzes wadona peenahkumeem. Peemehram peewedischu skatu, ko nowehroju nesen kahdà weetneeku sehdê Kursemê, tahdà pagastà, kur mehdz pagasta wezakos wehlet no wisneisglihtotakeem saimneekeem, tadehl ka tee rihkojotees skopaki ar pagasta mantu, samehrà ar isglihtoteem pagasta wezakajeem. To paschu bija laikam pagasta wehletaji ari eewehrojuschi pee weetneeku iswehles; jo minetà pagasta weetneeku isturescharids schinî sapulzê mani gribot negribot atgahdinaja pee pirmajàm weetneeku sapulzèm 40 gadus atpakal. Lai gan pagasta weetneeki bij sinoti uf sapulzi pulksten 10 rihtà, tomehr ta sahkàs tikai pulksten 12 pusdeenà. Pagasta wezakais usaizina pagasta weetneekus nosehstees, tad tas pahrleezinajàs, kuri weetneeki eeraduschees, kuri ne. Sapulzi atklahj. Pagasta wezakais pasino, ka tas un tas pagasta nespehjneeks luhdz no pagasta pabalsta un tad pawehl: „Spreescheet nu!" Spreeschana sahkàs ar to, ka weetneeks Mutulis, kam personigs eenaids uf pabalsta luhdseju, laisch wakà runu, kurà isgahsch sawu schulti par to paschu, norahdidams, ka schim deenas saglim pabalstu nekahdà sinà newarot dot. Drihz runà trihs tschetri weetneeki reisà atgreesdamees weens pret otru un sanahk sawà starpà asà wahrdu mainà. Pagasta wezakais sarunajàs ar saweem preekschneekeem it omuligi par zitàm leetàm. Pagasta rakstwedis peezekàs un iseet blakus istabà. Kad tam prasu, kadehl winsch nepaleek sehdes istabà? tad winsch it saihdsis atbild: „Newaru panest leelo trokšni un nekahrtigo strihdeschanos, kad wini buhs isstrihdejuschees, tad jau mani pasauks, usrakstit nolehmumu." Un pagasta weetneeki strihdejàs un spreeda waiga sweedros.

Te pagasta wezakais apsauz strihdetajus, jo esot janobalso, waj pabalsta dot, waj nè, un tad spreest, zik dot?

Tomehr weetneeki grib wehl pagasta wezako pahrleezinatkatrs pehz saweem eeskateem un strihdus eet atkal no jauna wakà. Newaka man wairs neatwehleja nokausitees sapulzes tahlakà gaità. Tam lihdsigi skati norisinàs daschà labà weetneeku sapulzê.

Mehs gaidam ar ilgoschanos jaunus likumus par pagasta paschwaldibu, jo wezee pateesi sawu laiku pahrdsihwojuschi. Bet eekam schee jaunee likumi isnahks, mums wajadsetu gan eemahzitees sapulzes kahrtigi wadit. Ar preeku mums jaleezina, ka ir gan ari muhsu Maises semitê pagasta wezakee, kas prot wadit it preekschsihmigi pagasta sapulzes. Bet ar to ween wehl nepeeteek, pagasta wezakajam wehl ziti peenahkumi, kas sihmejàs uf pagasta weetneeku sapulzèm.

Pagasta wezakais ir weetneeku spreedumu ispildītajs. Winam tadehl buhtu jaluhkojàs, kà tas naw daschreis speests, ispildit spreedumu, kas nesaskanetu ar wina taisnibas un pateesibas juhtàm. Tadehl tam janem pee katra apspreeschamà jautajuma wis nopeetnakà daliba. Winam jaeewahz par katru apspreeschamo jautajumu, ar pagasta preekschneeku palihdsibu, skaidras un pateesas sinas. Katrs jautajums winam jaapspreesch preeksch sehdèm ar saweem palihgeem un jaweenojàs ar teem noteiktà eepreekschejà lehmumà. Ta scho jautajumu ar wiseem ispehtiteem apstahkleem pagasta wezakais liks weetneekeem preekschà un teem pasinos ari waldes eepreekschejo lehmumu, tad weetneeki dabùs tuhlit skaidrus eeskatus par spreeschamo jautajumu, tee isteiks tad ari sawas domas un weenosees drihz bes kahdas weltas balamuteschanàs. Tà rihkojàs pa leelakai daļai muhsu pilsehtu waldes ar apspreeschamajeem jautajumeem pilsehtu weetneeku sapulzês. Bl.

Lauschu labklahjibas weizinaschanas beedribas

otrà pilnà sapulze winas pastahweschanas laikà bija 11. febr. Rigà Sw. Jahna, Gildes augschejà sahlê. Wairak par 300 beedreem bija klaht. Sapulzi atklahja beedribas preekschneeks, mahzitajs Schaberts, aisrahdibams garakà runà beedribas augstos mehrkus, kuru sasneegschanai beedriba sadalita 6 sekzijàs: 1) Alkohola apkaroschanas, 2) Dsimumu slimibu apkaroschanas, 3) Sihdainu un nedekneetschu kopschanas, 4) Tuberkuloses apkaroschanas, 5) Lauschu usturas un 6) Strahdneeku dahrsu nodaļas. Beedribà saweenojuschàs wisas tautibas, lai kertos pee reala darba. Sawà pirmajà gadà beedriba wehl guwusê tikai kà organisetees, strahdajusi tomehr sekmigi. Katrs sozials darbs ir pazeetibas darbs, kura sekmes rodàs ne uf reisi un jo wairak tas tapehz, ka beedribas darba lauks ir pilnigi nearts, pee kura wispirms jaweiz daschadi preekschdarbi. — Referatus sapulzê nolasija tikai pa wahzisku ar eepreekscheju pasinojumu, ka nebijis laika tos pahrtulkot, bet to drihsumà darischot un tos peegahdaschot beedreem ari latweeschu un kreewu walodàs.

Dr. med. G. von Engelmanis refereja par jauneeschu

eepasihstinaschanu ar dsimuma jautajumeem. Referats bija interesanti apstrahdats, bet jaunu neko nepasneedsa. Jauneeschu eepasihstinaschana ar dsimuma jautajumeem nepeezeeschama, lai glahbtu zilwezi no apgrehzibas pret sawu meesu un no iswirtibas; bet kà tas isdarams, par to pastahwot asas domu neweenadibas. Katrà sinà un wispirmà kahrtà wezakeem, skolotajeem un ahrsteem jastrahdajot kopeji, bet ari jatop pascheem par to skaidribà. Wineem pascheem pamatigi jasagatawojàs pirms keràs pee leelà, koti riskantà darba. Kà uf preeksch-sagatawoschanàs lihdsekleem aisrahdija uf schajà arodà spezieli isdotàm grahmatàm, broschuràm u. t. t. — C. W. Schmidts atstahstija beedribas alkohola apkaroschanas nodakas darbibu ar sarihkotàm isstahdèm un tik daudz eewehrojameem preekschlasijumeem sewischki no Dr. Helenius kundses, wirsskolotaja Stampa, Elisabetes von Grewingk, Emmijas von Hausen jaunkundses u. z., ar pretalkoholistu skolotaju un bahmu grupas nodibinaschanu un pat alkoholisma mahzibas pasneegschanu wairak par 10 skolàs lihdz 800 behrneem. Pehdejà sinà leeli nopelni von Sengebusch kundsei un Jürgenson un von Grewingk jaunkundsèm. Teloschà gadà esot zeribas nodibinat pastahwigu pretalkoholisma isstahdi ar biblioteku.

Pilsehtas dahrsu direktors G. Kuphaldts sinoja par nodomateem strahdneeku dahrseem, ka tee pee Nordekeem buhschot jau pawasarî gatawi. Buhschot pawisam 81 dahrsinsch 30 lihdz 40 kwadrat asis leelumà katrs, un katru isnomaschot no 1. maija lihdz 10. oktobrim par 1 rbl. Dahrsinu wibû buhschot rotaku klajums ar sargu naminu.

Dr. med. A. Keilmanis refereja par sihdainu un nedeleeetschu kopschanas nodakas darbibu. Referents sawahzis pat tik ihsà nodakas darbibas laikà koti eewehrojamas statistiskas sinas par sihdaineem un nedeleeezèm, par winu baroschanu un kopschanu, par baroschanas un kopschanas eespaideem uf winu weselibu un dsihwibu. Mahksliga behrnu baroschana, t. i. nedodot mahtes kruhti, peenemotees. 20—22% barojot mahksligi, kapehz behrnu mirstiba leeliski wairojotees; no mahksligi baroteem behrneem mjruschi pehrn 53% wispahreji, bet fabriku rajonôs pat lihdz 67%. Strahdneeku kahrtas mahtes esot peespeestas pee behrnu mahksligas baroschanas, bet ilgak to wairs nedrihkstot peelaist. Kad gahdajot par behrneem, jagahdà ari par mahtèm. — Pirmos 9 mehneschus behrnam weseliga mahtes kruhts nepeezerschama un tapehz jagahdà, ka scho laiku katra mahte eespehj dabigi barot sawu behrnu un, ka ari wina pate ir pee tam spehziga un weseliga. No weseligas mahtes un weseligeem behrneem Keilmana kungs tik jauki, bet ari pateesigi attehloja ihsto dsihwes laimi. Lauschu labklahjibas weizinaschanas beedriba teescham jaluhdz, isdot scho referatu nesaihsinatu un wisàs weetejàs walodàs drukà un isplatit jo plaschi. Esot zeribas no jauna atwehrt mahtes patwerfmi, kas reis jau pastahwejusi gabus trihs. Sche usnemschot tikai nedeleezes, kuràm naw nekahdu lihdsekku, bet ari pamestus behrnus dabiskai baroschanai. Beedriba esot apnehmusès neatrautees schajà jautajumà no nekahdàm grahtibàm un isdewumeem, peegreesdama sewischku wehribu wezmahtu un kopeju ismahzischanai un apgahdaschanai.

Referatus nobeidsa ap plkst. 1/210, pehz kam rewidents mahzitajs Irbe nolasija gada pahrskatu. Beedribai bijuschi pehrn 583 beedri, no kureem eenemts beedru naudas 1670 rbl. un kahda firma dahwinajusi 100 r. Daschadi isdewumi bijuschi 1515 r. 55 k. Beedribas kapitals bijis 1. janwarî 5961 r. 39 k. Teloschà gadà esot sagaidami: beedru naudas — 2000 rbl., babalsts no Peterburgas sahtibas kuratorijas — 2000 r., pabalsts no Rigas pilsehtas — 250 r. un baschadi ziti eenehmumi ap 450 rbl.

Beigàs bija amatu wihru zelschanas. Eezehla weenbalsigi wisus lihdschinejos: preekschneeks — mahzitajs Schaberts un waldes lozekli — architekts K. Pehkschens, Pauls Meijers, direktors M. Scherrinskijs, A. A. Gusews, architekts R. Kordes, Dr. phil. W. Helds un dozenis G. Taube; rewidenti — Alekseejews, Jensens un mahzitajs Irbe. Par goda beedri eezehla finantschu ministrijas komitejas lozekli, slepenpadomneeku Arkadiju Schuhmacheru, kuram sewischki nopelni, ka beedriba babù 2000 r. pabalstu no Peterburgas sahtibas kuratorijas.

Sapulze ilga no pulksten 1/49 lihdz 10 wakarà. m.

No ahrsemèm.

Ar sozialdemokratiju Wahzijà eet uf leju.

Jau pee pehdejàm reichstaga wehleschanàm sozialdemokratija Wahzijà dabuja satrizinoschu belseenu, saudejot Wahzijas wispahrigà aisstahwju namà, reichstagà, wairak desmitu sehdeklu. Tatschu sozialdemokratu balmutigee wadoni scho nelaimi it leeligi isskaidroja kà weenkahrschu nejauschibu un ar droschu peeri noleedsa to kà sihmi partijas grimschanai. — Pateesibu tomehr, zik un kà ari nemelotu, uf ilgaku laiku newar slehpt, ka reisi tatschu nahk gaismà. Tà ari te. — Tas redsams weenà no wiswahrigakàm sozialdemokratijas leetàm, naudas jautajumà. Zitkahrt prahwee eenahkumi partijas kasê sahkuschi leeliski masinatees. Tà awise „Post" raksta, ka sozialdemokratu eenahkumi gahjuschi leeliski uf leju. 1908. gadà tee noslihdejuschi uf 852,974 markàm pret 1,191,819 markàm 1907. gadà. Galweno laikraksstu eenahkumi ari bewuschi daudz masakus eenahkumus. — Tà sozialdemokratu galwenà lapa „Vorwärts" dewusi 1907. g. eenehmumu 170,683 markas, bet 1908. g. tikai 101,812 m., t. i. par 69,871 m. masak. „Vorwärts'a" grahmatu weikalam, kas wiswairak isplata partijas isdewumus, ari masaki panahkumi, jo 1907. g. pamasinajees uf 28,000 un 1908. g. „Der wahre Jakob" un „Gleichheit" isdewumi ari usrahba eenahkumu pamasinaschanos jau no 1906. gada, proti, 1907. gadà — par 2000 markàm, bet 1908. gadà pat par 20,000 markàm.

Slahwu saweeniba Austrijas reichsratà.

Sakarà ar Tschechu-Wahzu strihdeem Bohemijà un lai labaki waretu aisstahwet Slahwu interefes, schinis deenàs Wines reichsratà organisejusès jauna partija sem nosaukuma „Slahwu saweeniba", pee kuras sastahwa peeder 28 Tschechu agraresschi, 20 Jauntschechi, 20 lozekku no Slowenu un Horwatu progresistu partijas, 17 deputati no Tschechu nazional-katoku partijas, 12 Tschechu radikali, 5 Wezrusini, 4 Moraweeschu tautas partijas un 2 realpolitiki. Tahdà sinà pee jaunàs reichstaga grupas peeder pawisam 125 deputati un lozekku sinà tagad ta ir wisstiprakà. Grupas atsewischkas frakzijas patur pilnigi sawu neatkaribu, bet saweenibas noluhks ir apweenot daschado Slahwu partiju taktiku. Grupà naw eestahjuschees Austrijas Poli un Ukraineeschi.

Kaut nu gan pehz lihdschinejeem peedsihwojumeem un eewehrojot Slahwu samehrà pawahjo politisko attihstibu, gruhti tizams, ka schi mahksligi sataisità saweeniba ilgi pastahwès, tad tomehr winas nodibinaschanàs sinamà mehrà ustraukusi Wahzu atsewischkàs politiskàs grupas, kuras nu taisàs ir sawukahrt apweenotees, kas bes schaubàm ari drihsumà notiks.

Sobena atmeschana Italijas armijà.

Italijas kara ministrs isdewis pawehli, ka lihdz ar jaunas uniformas eeweschanu ofizeereem kara laikà atmetams ari sobens un ofizeeri patur kà eerozi tikai rewolweri.

Schi rihziba stahw sakarà ar jaunako teoriju, kas usskata sobenu par gluschi newajadsigu un nebezigu, eewehrojot modernos tahkschahwejos uguns eerotschus.

No eekschsemèm.

Senatora rewisija Maskawà.

Par senatora Garina rewisiju sino, ka schi rewisija atklahjuse Maskawas intendanturà leelus noblehdijumus. Esot konstatets, ka intendantura jau daudz gadus maksà par wisàm prezèm 5—6 prozentus dahrgak, nekà tirgotaji par tàm paschàm prezem. Tà ka intendanturas eepirkumi katru gadu ir wairak kà 100 miljonu leeli, tad par wairak gadeem noblehdijumi sasneedsàs pahri par wairak desmiteem miljonu.

Praporschtschiku eesaukschana.

No Peterburgas, 12. februarî. Kara resora deenas pawehlê, kà „Slowo" sino, issinota sekoscha Wisaugstakà pawehle no 3. februara: „Wina Majestatei Kungam un Keisaram labpatika Wisaugstaki pawehlet, eesaukt schajà gadà uf kahrtejo apmahzibu, uf seschàm nedelàm, wisus Eiropas Kreewijas un Kaukasa gubernàs dsihwojoschos reserwes praporschtschikus un pirmàs schkiras, pehz isglihtibas, reserwes apakschkareiwjus.

Peterburga. 9. deenà pehz Leelkunasa Wladimira Aleksandrowitscha mirschanas notureja Keisariskàs Gimenes kapenès dwehseles aisluhgumu. Peedalijàs: Leelkunaseene ar meitu, karaleeni Helenu Wladimirownu un dehleem, Leelkunaseem Kirilu, Borisu un Andreju Wladimirowitscheem, Greekijas kronprinzis Nikolajs, Bulgarijas Zars Ferdinands un zitas Augstas personas, galma eerehdni, ministri, Walsts padomes lozekli un senatori.

— 10. febr. uf Zarskoje Selo reisê aisbraukuschi: ahrleetu ministrs, kara ministrs un generalschtaba preekschneeks.

— Wisa Kronstadtes Jahna atstahtà manta wehrtsleetàs un skaidrà naudà sneedsotees lihdz 44,367 r. 30 k. Skaidrà naudà winsch atstahjis 13,069 r. 50 k.

— Pastiprinatas apsardsibas stahwoklis pagarinats uf weenu gadu Tschernigowas gubernà, Koktschetanowas aprinkî Akmokinas gubernà un Tschelabinskà.

— Pee eekschleetu ministrijas nodibinata sewischka komisija, kurai jaapspreesch, kahdus remonta darbus wajaga isdarit pee Isaka katebrales, kuru no eekschleetu ministrijas pahrsinas rodos pareistizigàs basnizas resora pahrsinà.

— Awises „Nowoje Wremja" isdewejs-redaktors A. S. Suworins wina 50-gàdu rakstneeka jubilejà ikschot godinats, eezekot winu par walsts padomes lozekli.

— Arests Purischkewitscham. Peterburgas 47. eezirkna meerteesnesis isteesaja prahwu pret Walsts Domes lozekli Purischkewitschu, kuru bij apsuhdsejuse slepenpadomneeka atraitne Filosofowa par apsaainoschanu wehstulê. Meerteesnesis peespreeda, Purischkewitscham mehnesi aresta, bes teesibas aresta weetà maksat naudas sodu. Suhdsetajs bija swehr. adw. Grusenbergs. Purischkewitschu aisstahweja Nischnij-Nowgorodas maspilsonis Kamenews.

Zeetumneeku deenas usturas naudas leelums preeksch Widsemes un Kursemes par 1909. gadu galwenà zeetumu walde issinojuse sekoscho: preeksch Widsemes: Rigas, Wilandes un Limbascheem (pilsehtam un aprinkeem) — pa 10 kap. katram zeetumneekam deenà, Zehsu, Walkas, Terpatas un Arensburgas — 11 kap., Walmeeras, Slokas un Pernawas — 12 un preeksch Werawas — 13 kap. Preeksch Kursemes: Jelgawas, Leepajas, Bauskas, Tukuma un Talseem — 10 kap., Wentspils, Grobinas, Jaunjelgawas un Iluksstes — 11 kap., Kuldigas, Aisputes un Palangas meestina — 12 un Jehkabmeesta — 13 kap. deenà.

Par Schihdu saldateem kara klausibà sawahzamas sinas. Galwenais schtabs usdewis sawahkt un eesuhtit winam wehlakais lihdz 1. aprilim sinas par to, zik Schihbu saldatu katrà pulkà lihdz scha gada 1. martam. Jo sihki jausrahda pulks, bataljons, baterija u. t. t., kurà katrs Schihds deen. Kahdam noluhkam sinas sawahkamas, naw atklahti sinams. l.

Wisadas schkiras uhdens dsirnawas, kà jau sinots, atkauts zelt tikai ar zeku ministrijas atkauju. Luhgumi atkaujas dabuschanai jaabrefè: „Въ Правленіе Виленскаго Округа Путей Сообщенія по Судоходному Отдѣлу." l.

No Kaunas. Schausmiga slepkawiba. 4. februarî sch. g., kà „Wiln. Zin." sino, kahds Peters Butenass noduhris ar nasi sawu seewu, sawu seewas mahti un seewas diwas mahsas meitinas, weenu un trihs gadus wezas. Pehz isdaritas noseedsibas tas panehmis wisas drehbes un leetas no dsihwokla un pahrdewis tàs tirgû. Ar eeguhto naudu tas gribejis behgt uf ahrsewèm, bet wina noluhks neisdewees, jo 5. februarî tas apzeetinats Kibartôs.

Wilna. Eekschleetu ministra padomes lozeklis Sajontschkowskis, kas tagad rewidè schejeenes polizijas eestahdes, atzehla no amata aprinka preekschneekus (isprawnikus) Dunkeli un Filipowu. Sagaidams, ka tiks wehl atlaista wesela rinda zitu eerehdnu.

— Izsekoschana uf Ameriku peenehmusi schejeenes un apkahrtejàs gubernàs plaschus apmehrus.

Widseme.

Riga. Prahwa par eewehroschanu publikai. Rigas apgabalteesa isteesaja 12. februarî apsuhdsibu pret Rigas notaru A. Bochanowu par nepareisu dokumentu sastahdischanu. 1907. g. 8. janwarî notara Bochanowa kantorî Dore Gawrilowa pahrdewa Apolonam Skrozkam sawu namu par 5244 rbl. 20 kap., kura suma bij maksajama daschadôs terminôs un isdodot par 2700 rbl. obligaziju. Pahrdoschanas un pirkschanas norunu wini luhdsa norakstit ihpaschà kontraktà. Otrà deenà Gawrilowa eerabàs uf kontrakta parakstischanu un treschà deenà uf ta sanemschanu; bet tad wina luhdsa nolasit wisu kontrakta saturu. Kontraktà bij rakstits ka Gawrilowa pahrdewusi namu par 4000 rbl. un newis par 5244 rbl. un ari samaksas kahrtiba bija norakstita zitada. Par to sadusmojusees, wina uf weetas saplehsa kontraktu, lai to newaretu apstiprinat krepostnodalà; bet Bochanows salihmejis gabalus un eesneedsis krepostnodalai, kas to apstiprinajuse jau 12. janwarî, no kura laika Skrozkijs ir runà esoschàs mahjas ihpaschneeks. Par wisu scho Gawrilowa apsuhdseja Bochanowu. Prokurora beedrs Dabaschews ustureja apsuhdsibu, tomehr eis teschu peerahdijumu truhkuma teesa attaisnoja apsuhdseto notaru Bochanowu.

— Par eerotschu sihmèm. Luhgumraksteem Widsemes gubernatoram pehz eerotschu sihmem jausliesina katram 2 stempelmarkas katra par 75 kap., bet kanzelejas nodokklis ar 50 kap. jamaksà weenigi eerotschu sihmi sanemot un ne eepreeksch, kà lihdz schim.

— Sinas sawahz par wiseem teem sawà laikà no Baltijas generalgubernatora iz Baltijas gubernàm israiditeem, kuri pehz kara stahwokka laika atzelschanas atgreesuschees atpakal. Sinas jaeesneedz Widsemes gubernatoram 3 deenu laikà no 10. februara rehkinot. p.

— Sodits redaktors. Baltijas generalgubernators sodijis ar 50 r. „Limbaschu Wehstnescha" (Лембальскія Извѣстія isdeweju-redaktoru Karli Pauziti par nepateesàm sinàm par waldibas darbibu. l.

— Sodits redaktors. Weetejàs Wahzu awises „Rigasche Neueste Nachrichten" redaktors A. Schmits sodits ar 500 rubku leelu naudas waj 2 mehneschus ilgu zeetuma sodu par sawas awises 29. numurà eeweetotu rakstu, kurà kara teesas peespreestee nahwes sodi nostahditi nepareisà gaismà.

— Rigas eedsihwotaju statistika dezembra mehnesî 1908. g. Dezembra mehnesî dsimuschi 804 behrni, no kureem 22 peedsimuschi nedsihwi; no dsihwi peedsimuscheem 782 behrneem bijuschi wihreeschu kahrtas — 367, seeweeschu — 415, likumigà laulibà dsimuschi 731, ahrlaulibà 51; miruschi pawisam — 668, wihreeschu — 345, seeweeschu — 323; pirmà dsihwibas gadà miruscho behrnu skaits 150, no teem 79 puiseni, 71 meitene jeb 128 laulibà dsimuschi un 22 ahrlaulibas behrnu. Salihdsinot peedsimuscho un miruscho skaitu isnahk, ka pag. gada dezembra mehnesî Rigà wairak dsimuschi nekà miruschi pawisam 114, no teem 22 wihreeschi un 92 seeweetes. Salaulati 249 pahri.

— Rigas kaktu advokateem pehdejà laikà, kà „L." raksta, usnahkuschas tihràs nedeenas. Slawenee „punktineeki" tagad sekoweens pehz otra no saweem „kabineteem" uf apgabalteesas solo, bet no tureenes tahlak uf zentralzeetumu, kur winus jau gaida winu ziti kolegi. — 12. febr. Rigas apgabalteesas preekschà atkal stahweja weens no pasihstamakeem „punktineekeem", 40 gadus wezais Kaunas maspilsonis Osips Pikturno. Schoreis pret winu isteesaja leetu par samehrà masu noseegumu — par kahda Wikentija Iwanowska nokengaschanu 1908. gada 15. janwarî Rigas apgabalteesai eesneegtà rakstà. Neskatotees uf „advokata kunga" deewoschanos, ka wina noluhks nebijis apwainot Iwanowsku, teesa winam peespreeda 4 mehneschus zeetuma.

— Aisleegti wisi isrihkojumi tekoschà gadà schahdàs deenàs: februarî — 12., 13., 14., 15. un 28.; martà — 1.—7. un 21.—29.; maijà — 6. un 16.; augustà — 5., 14., 28 un 29.; septembrî — 7., 13. un 14.; nowembrî — 20. un dezembrî — 24. un 25.

Kopà isnahk 38 deenas. Ja wehl peerehkina leelo Luhdsamo deenu, tad gadà tas istaisa 39 deenas. Tà tad wairak nekà weselu mehnesi gadà jadsihwo bes sebkahdeem isrihkojumeem.

— Weetejo teatru direktori 11. febr. nosuhtijuschi tele-

Sagremoschanas nekahrtibas,

leelakas waj masakas (mahgas sahpes, slikta duhscha, zaureja, zeets wehders, ehstgribas truhkums un t. t.) beeschi zelàs no nerwu kaitem. Sinams, ka tad no wisleelakà swara nerwu sistemas dseedeschana. Prof. Benedikts Wihnê ahtri isdseedè pat tahdus slimneekus, kas zaur ilgu zeeschanu nonahkuschi lihdz galigai nespehzibai zaur lihdzekli, kas stiprina nerwu sistemu (Spermin-Poehl).

gramu ministru padomes preekschsehdetajam ar luhgumu, lai atzel nolehmumu par teatra israhschu aisleegschanu daschâs deenâs. 12. febr. uf Peterburgu aissuhtija delegatu no weetejo teatru direkzijâm. Wahzu teatra direkzija aprehkinajuse, ka winai israhschu aisleegschanas dehl nahkschotees zeest 18,000 rubku leelu saudejumu, jo esot atzeltas pawisam 36 israhdes.

— Kara teesa Rigâ teesaja 10. februal tos zeetumneekus, kuri scha gada 16. janwari mehginaja isbehgt no Jelgawas gubernas zeetuma. Wini bija, kâ atminams trihs un usbruka zeetuma sargam Matschunasam. Wineem behgschana neisdewâs, jo Jahni Sihwertu noschahwa tuhlin turpat uf weetas un pahrejee diwi Wilis Birka un Wladislaws Kunzs bija speesti padotees. Kunzs wehlak garigi saslimis un nodots wahjprahtigo eestahdê, bet Birku teesa noteesaja uf nahwi pakarot. Winsp bija tikai 20 gadus wezs. O.

— Naudas sahdsiba. Mahjinas ihpaschneeks Beerinôs J. Brinkis glabajis 200 rbl. selta naudas papihru eewihstitus. Schad un tad winsch naudu aptaustijis un atradis kahrtibâ, bet 12. februarî winsch wehlejees naudu pahrskaitit. Papihru attaisijis winsch atradis tajâ selta weetâ wora diwkapeikas. Kad sahdsiba isdarita, naw sinams un ari saglis ir nesinams. L.

— Israidijums is dsimtenes. 13. februarî atwda pa etapi no Peterburgas Rigâ Kolneses pagasta lozekli Emiliju Peterson un suhtis tahlak uf winas pagastu. Wina israidita no Peterburgas par peederibu pee kahdas slepenas, noseedsigas partijas un noteikts, ka winai jausturâs sawâ pagastâ diwi gadi no weetas un polizijas usraudsibâ. Schis gan lai pirmais gadijums, ka polizijai neustizamu zilweku israida uf wina dsimteni un nodod tureenes polizijas usraudsibâ. m.

No Rigas juhrmalas. Wafornitschu isihreschana Rigas juhrmalâ noteek ar leelu skubu Tâ kâ ihrneeku netruhkst, tad ari zenas somehrâ deesgan augstas. Schinî peldu sesonâ juhrmalâ buhschot sewischki daudz wafarneeku no Peterburgas un zitâm Kreewijas pilsehtâm.

— Dr. Maksimowitscha un Kita-Kitela uhdens dseedinatawas Edinburgâ un Marienbadê, nestatotees uf seemas laiku, esot tik stipri pahrpilditas, tâ ka daudzeem slimneekeem, kuri wehl nupat gribejuschi eestahtees dseedinatamâs, telpu truhkuma dehl tizis atteikts.

— No Slokas. Patloban leelâ mehrâ teek sawesti akmeni un ziti materiali preeksch brauzamâ zeka uslabofchanas starp Sloku un Kaugureem. Ar nahkoscho pawasari scho zeku brugeschot ar akmeneem. — Pawasarî sahkschot buhwet starp Sloku un Rigas juhrmalu scholeju. „L."

No Keipenas. Brihnumu mahjas eedsihwotaji peepeschi saslima schajâs deenâs ar nepasihtu slimibu. Tapehz ispaudâs, ka slimiba esot koleera. Issauktais ahrsts atsina slimibu tikai par influenzi. L.

No Burtneekeem. Scheit „Arkadijas" sahlê, 22. februarî notiks Baltijas Laukfaimneeku Beedribas sapulze, kurâ runâs ari kulturtechnikis L. Laursons par „semes melioraziju wispahr un plawu melioraziju atsewischki". Sahkums taisni pulksten 2 pehz pusdeenas. Sapulzê isplatîs laukfaimneezîskus arodneezîskus rakstus un sanems seedojumus par labu laukfaimneezibas skolai. „L."

No Terpatas. Weetejâ Igaunu jaunâs paaudses audsinataju beedriba pagahjuschâ gadâ eenehmusi 11,674 rbl. 90 k. un isdewusi 10,106 rbl. 87 kap. Beedriba starp zitu ustura meitenu gimnasiju, kurai jau 263 skolneezes un 15 mahzibas spehki. — Sabeedriba, kura noihreja „Wanemuines" beedribas un teatra bufeti un tur eeweda tâ dehweto „Goteborgas sistemu", or saweem panahkumeem esot pilnigi meerâ.

Kurseme.

No Lejas-Kursemes raksta Latwijai starp zitu schahdi: Daschado slimibu dehl jau slehgtas daudz skolas. Gaiss schoseem pahrak mitrs, jo allasch puhsch juhras wehji. Koki pa leelakai daļai stahw peesarmajuschi. Brauzot pa dselszekeem redz pee wisam stazijam milzum daudz daschada koka materiala, tâ Aizputê ween katru deenu eenahk pee 2000 wesumu, Preekulê, Gaweesê, Leegôs, Grobinâ, Wainodâ sawi 500 lihdz 1000 wesumu pa deenu. Laudis schogad ir loti nabadzigi uf pelnâs braukschanu, jo isgahjuschâ wasara bij kâ jasaka „kaulaina". — Saimes dereschana jau noteekâs — no Mahrtineem sahkot; deribos noteekâs krogôs. Gahjeju algas naw leelas, daschi peenem Leischu puischus.

No Dobeles aprinka. Schajâ, agrak tik meerigajâ un garigi attihstitajâ apgabalâ pehdejâ laikâ parahdijuschees wairaki tumsibas darbi, sewischki sahdsibas, kuras teek isdaritas ar tahdu pahrdroschibu, ka jadomâ, ka te rihkojas organiseta saglu banda. Tâ nakti uf pag. sestdeen Jaun-Platones K. mahjâs itin omuligi eebraukuschi ar trim raguwam sagli un aisweduschi no klehts ap 50 puhru labibas, kâ ari daschadas drehbes. Polizijai pa pehdam sekojot, isdewees winus sadsiht lihdz Leel-Platones St. un Wez-Platones P. mahjam. Ismekschana eesahkta un jozer, ka isdosees galu galâ atrast wainigos pee pehdejâ laikâ apkahrtnê isdaritajâm sahdsibam.

Pagahjuschâ nedelâ Jaun-Platones S. mahjâs, kâ dsird, sakarâ ar daschcem apzeetinajumeem Jelgawâ, isdarita kratischana, bet nekas schaubigs naw atrasts. „Ds. W."

No Walgales pee Talseem. Leela ugunsgrehka nelaime. Pee Walgales peederoschâ masmuischâ Schkehdê sestdeen, 7. februara rihtâ, kâ „L." sino, kuhti izzehlâs ugunsgrehks. Wainiga esot kahda seeweete, kura ar swezi rokâ gahjuse sawus lopus kopt. Wihri bija jau aisbraukuschi meschâ pehz malkas; seewas dzehsuschas gan un glahbuschas, ko spehdamas, tomehr gandrihz bez kahdeem panahkumeem: kuhts nodegusê un sadegušchas 15 gowis, kahdas 40 kalpu aitas un 20 zuhkas.

— Nurmuischas Krahj-aisdewu kasei tanî paschâ deenâ bij gada sapulze. Biedri, isdzirduschi par uelaimes gadijumu Schkehdê, nolehma isfneegt zeetuschajeem kalpeem 100 rubku leelu pabalstu. Teescham atsinibu pelnoscha rihziba!

No Pampaleem. Pampali peeder pee Eseres pogasta, kursch sabeedriskâs dsihwes sinâ pehdejâ laikâ guwa arween sliktaku slawu. Kâ weenu masu pamoschanâs sihmi war tagad minet Besmakfas tautas bibliotekas nodibinaschanos Pampalôs. Bibliotekas beedribai ozumirkli jau ir ap 60 beedru. Beedriba projektê zelt ar sawu namu uf pagasta semes Pampaku skolas tuwumâ. „L."

No Kadangas muischas kaudim, kâ ari no pagasta eemihtneekeem apzeetinatas daudzas personas un eeweetotas Aizputes oprinka zeetumâ. Schejeenes muischas ihpaschneeks Manteifeka kgs, kursch mehl naw pabeidzis sawas nodedzinatâs pils usbuhwi, mitinâs Aizputes pilsehtinâ. Barons ar kaudim satizis un sateek labi, ari materialâ sinâ winsch allasch issneedzis daudz un daschadus rabalstus. Pehdejôs pahris gadôs Waltaiku basnizai ween winsch seedojis wairak nekâ 1000 r. Kadangâ isgahjuschâ gadâ nodibinajâs semkopibas beedriba, kas ari folis uf preekschu.

No Kursischeem. Schejeenes bodneekam Wadikam nodega pretschu noliktawa, zaur ko zehlâs pee 5000 r. leeli saudejumi. Ihsi preeksch seemas swehtkeem te notikâs daudzi aresti, par kuru arestantu 1 hlako lifteni nekas naw sinams. Pehz leelâm puhlèm sawâ laikâ par mahzitaju dabujâm Ramolina kgu. Pehdejôs gadôs basnizas apmekletaju skaits allasch eet masumâ. Mahzitaja muischâ ir ari lasams galds, kur katrs war palasitees jaunakos Rigas un zitu pilsehtu laikrakstus.

Jaun-Platones kidrausku mahjâs notikusi sahdsiba peektdeenas naktî 6. februarî: atslehgtas labibas klehtis, isgrahbta labiba wairak kâ 20 puhru kweeschu, rudzi un ausas; drehbju klehts ari atslehgta, isnehmuschi audeklus, aisslehguschi klehts durwis un aisbraukuschi. Pehdas dzihtas lihdz kahdâm Swehtes pagasta Pl. mahjâm, bet bez panahkuma. S.

No Jelgawas.

Skolu rewisijas un winu sekas. Pagahjuscho nedeku apmekleja muhsu pilsehtu Wina Ekfelenze, mahzibu apgabala kurators mag. Prutschenko kgs, pamatigi rewidedams daschas skolas. Starp zitu tika otrdeen un treschdeen (10. un 11. febr) rewidetas muhsu realskola un seeweeschu gimnasija. Kuratora kgs esot bijis stipri neapmeerinats no ģara, kas abâs skolâs walda un ihpaschi seeweeschu gimnasijâ isdarijis rewisiju jo sihki. Sekas ari drihz parahdijuschâs. Realskolas direktors, walstspadomneeks W. Rudnews un seeweeschu gimnasijas direktrise L. Salemann kdze esot eesneeguschi atluhgumos no amata.

Kuratora kgs usturejâs Jelgawâ lihdz peektdeenai, apmeledams ari zitas skolas, kâ krona un muischneezibas gimnasijas. Schinîs deenâs gaida Wina Ekfelenzi atkal atpakaļ uf jaunâm rewisijâm.

Saka, ka pee rewisijas seeweeschu gimnasijâ esot aizsustinati ari politiski jautajumi un ka wehl daschcem skolotaju spehkeem muhsu pilsehtâ esot tagad tahda paplahna duhscha, gaidot, kas wehl notiks. Kâ no augschejâ redzams, kuratora kgs sahk nopeetni gahdat, ka muhsu widus skolâs atkal walditu labaks un weseligaks gars. Par to winam buhs pateizigs katrs, kam ruhp muhsu jaunâs paaudses un wisas dzimtenes labklahjiba.

Gruhti saslimis, kâ dzirdams, ar nerwu kaiti, senakais Jelgawas polizijmeistars barons A. son Behrs un isgahjuschâ nedelâ kahdâ deenâ tizis eeweetots schejeenes „Tabora" eestahdê, preeksch nerwu slimneekeem. Kâ sinams, tad A. f. B. daschus gadus atpakaļ bija par polizijmeistaru Leepajâ, pehz kam to pahrzehla uf kahdu Eekschkreewijas pilsehtu, kura weeta eestahjuschâs slimibas dehl tam bija jaatstahj. Tikai paschâ pehdejâ laikâ A. f. B. pahrwadajees uf Jelgawu un usturejees pee sawâm pasinâm, kur tas nopeetni saslimis ar kahdu eekschkigu kaiti. —e—

Atkal traki suni. Beidzamâs deenâs atkal pamanits traks suns Rahtslaukôs, kahda eebuhweescha mahjas tuwumâ, kur tas sakodis pascha mahjeneeka 15 gad. wezu K. dehlenu. Tas tizis ahtrumâ nosuhtits uf Peterburgu Pastera dzeedinaschanas eestahdê. Suns tizis nogalinats un nodots lopu ahrsta izmekleschanai, kur konstatets, ka tas pateescham bijis traks. — Pehdejâ laikâ Rahtslaukôs noschauti pawisam kahdi desmit traki suni. Te klaht japeemin, ka schinîs deenâs pahrbrauzis no Peterburgas kahds Rahtslauku eemihtneeks, kas tizis nesen sakosts un minetâ eestahdê ahrstejees un tagad esot pilnigi wesels —i—

Apzeetinati garnadschi. Pehdejâs deenâs pa wairakeem schejeenes nameem klejojuschi pahris puslihdz labi gehrbuschees Tschigani, pee kam tee ubagodami isleetojuschi isdewigus brihschus, kur tee neweenam nemanot, nokrampejuschi daschadas wehrtigas leetas, wehrtibâ pa wairak desmit rubkeem. Neusmanigee eemihtneeli sahdsibu pamanijuschi tikai tad, kad mentschigee garnadschi bijuschi jau prom. Ahtrumâ tika pasmota polizija un tai laimejees abus garnadschus apzeetinat tanî brihdî, kad tee eesehdzamees wagonâ patlaban mehginajuschi ar wisâm sagtajâm leetâm aisschmaukt uf Rigu. Tee tikuschi aisgahdati polizijâ, kur teem sweschâ mantiba atnemta un tee eesehdinati droschâ weetâ, lai tur sagaiditu sawu pelnito sodu. — Beidzot japeemin, kâ ari pehdejâ numurâ minelais firga aisbrauzejs tschigans pehz pahris deenu apkahrtklejoschanas tizis sakerts un apzeetinats, sagtais firgs atdots sawam ihpaschneekam un pats eesehdinats aiz restèm. —i—

Sahbsibas. Schejeenes eemihtneeze N. N. sinoja polizijai, ka winas maikalâ Leelajâ eelâ № 75 eenahkuschas diwas skukes un wehlejuschâs kaut ko pirkt. Kamehr wina pagahjuse drusku tahlak, tikmehr skukes atwilkuschas atwilktni un issaguschas 30 rubkus. Sahdsiba pamanita tikai tad, kad sagles bijuschas jau prom. Bet jau otrâ deenâ polizija apzeetinajuse weenu 14 gadus wezu skuki kahdâ meerteesneschа kamerâ tanî brihdî, kur tai bijis jaatbild par kahdu zitu tamlihdzigu leetu. Isklauschinot ta ari atsinuses, ka isdarijuse mineto sahdsibu, pee kam ari usdewuse sawu otru pasinu. — Eemihtneeks J. B. sinoja polizijai, ka is wina dsihwokla Skrihwera eelâ № 10 par to laiku, kamehr tas uf ihsu laiku aisgahjis projam, kahds garnadzis tanî eelihsdams, neweenam nemanot nosadzis aitahdas kaschoku, wehrtibâ 10 rubkus. Kas teitan sahdsibu isdarijis, lihdz schim nesinams. —i—

Wahrigi sabraukti tika pahris lauzeneeku Aleksandra bulwarâ no kahda trakojoscha trijjuhga, kas no dselszeka wehja ahtrumâ drohsâs uf pilsehtu. Tee tika no sawâm ragûm issweesti un prahwu gabalu no trijjuhga rauti sew lihdz, kamehr tos paglahba lihdzeetigi garamgahjeji. Tee tika eezelti trijjuhgâ un aisweesti uf tuwejo apteeku, kur teem tikuse pasneegta palihdzsiba. Kâ dzirdams, tad winu eewainojumi neesot wisai bihstami. —e—

Basnizas sinas.

Deewkalposchana Sw. Annas basnizâ: Luhdzamâ deenâ, treschdeen 18. februarî, pulksten 10 no rihta spred. mahz. Fr. Bernewitzs. Swehtdeen, 22. februarî, pulksten 10 no rihta, spred. mahz. Fr. Bernewitzs. Ussaukti: Janis Apriks ar Lawihsi Emiliju Uhdre, Jahnis Kukuls ar Emiliju Doroteju Herz, Samuels Ahbolinsch ar Katrihni Krast. Miruschi: Peteris Jankowskis 68 g. w.

Dahwanu eenahzis: basnizai 4 rbl. 66 kap. un wehl 1 rublis un 20 kap., misionei 20 kap.

Deewkalposchana Jelgawas pilsehtas draudzes Nikolaja basnizâ: Luhdzamâ deenâ, 18. februarî, deewkalposchana pulkst. 10 no rihta spred. mahz. Reinhards. Pulksten 2 pehz pusdeenas cand. Irbe. Swehtdeen, 22. februarî, deewkalposchana 1/2 10 no rihta mahz. Reinhards. Behrnu deewkalposchana pulkst. 1 pusdeenâ cand. Irbe. Ussaukti: Johans Buntowskys ar Olgu Lisetti Jordan. Miruschi: Martin Behrsin 58 g. w., Schanno Ludwig Schulz 5 m. w., Jahnis Schahbel 48 g. w.

Leepajas Sw. Annas draudzes basnizas sinas no 2. lihdz 8. februarim 1909. Kristiti: Lidija Anna Marija Lauwa, Eduard Wistin, Alise Olga Dobel, Alfred Brisga, Robert Teodor Kringel, Emma Spuntel, Magreeta Emilie Bahlin. Ussaukti: Andrej Eesolneek ar Anlihsi Maurin, Karl Stuhrit ar Trihni Waldman, Friedrich Arnold Julius Kungs ar Minnu Sikfne. Mikel Petrewitz ar Mariju Seeberg. Laulati: Jannis Spahre ar Katrihni Strenge, Jannis Kahpen ar Margeetu Dobel. Miruschi: Anna Katren, dzim. Wasilowsky 74 g., Karl Simson 57 g. w., Lisa Karoline Deklau, dzimusi Sternberg 30 g. w., Arnold Grünberg 7 g. w., Trihna Grünberg dzim. Janson 71 g. w., Lisbeth Kleetsche 5 m. w., Lisa Janson 82 g. w., Anna Meyer, dzim. Bihbe 51 g. w., Marie Puhze, dzim. Wanag 28 g. w., Karl Rosenberg 59 1/2 g. w.

Wisjaunakâs sinas.

Peterburgâ, 13. febr. Pehdejâs 24 stundâs sche ar koleeru saslima 13 un mira 5 personas.

Jaroslawâ, 13. februarî. Ar koleru miris weens. Wairak pehdejo 24 stundu laikâ wisâ gubernâ saslimschanas gadijumu naw bijis.

Rostowâ pee Donas, 13. febr. Uf Wladikaukasas linijas sneegputeni wehl turpinas. Daudz apgabalôs satiksme pahrtraukta.

Winê, 27. (14.) februarî. Te eeradâs Turzijas ahrleetu ministrs Rifaat-pascha.

Kopenhagenâ, 26. (13.) febr. Kreewijas pawalstneeku, kursch usdewis, ka winu sauzot par Karasewu, Danijas teesas noteesaja uf nahwi, bet wina beedrus, kuri ari wisi bij kreewi. noteesaja waj nu uf zeetumu, waj nodoschanu pahrmahzibas namâ lihdz 12 gadu. Wisi wini bij apwainoti par eebrukschanu kahdâ muischâ Kopenhagenas tuwumâ un par muischas ihpaschneeka nokauschanu un wina kundzes eewainoschanu.

Wehstules un atbildes.

P. M. jun. — R. Siltu paldees par skaisto rakstu! Deews lai Jums dod spehku staigat droschi un neschaubigi tahlak pa ussahkto kreetno zeku! — Labpraht ar Jums parunatumees personigi. Atteezigâ adrese ir: Rigâ, L. Lehgera eelâ № 7, a, dzihw. 1. Telef. 48. 12. — Gr. T. — T. „Melnitim", protams, buhs turpinajums, lihdz tas buhs isstahstijis wisu sawu raibo dzihwes gaitu. — Preezajamees, ka rakstinsch jums tâ eepatizees. — J. R. K. — W.-P. Laipni luhdzam sinojumus rakstit tikai uf weenas lapas puses, sewischki jau gadijumâ, ja tos raksta uf walejâm wehstulèm. Tahdâ gadijumâ bez zitâm neehrtibâm drukatawâ, wehl katru reisi japeemaksâ klaht soda nauda. — Kr. K. Dimanowâ. „Latw. Awischu" tagadejâ ekspedizija naw sanehmuse ne Juhsu pag. gada 9 dezembrî noboto pastellejumu, nedz ari par rubli suhtitâs pastmarkas. Tâ ka Juhs wehstuli suhtijuschi neapdroschinatu, tad Jums gan jarehkinajas ar galigu sudumu. Tomehr netizam, ka te notikusi kahda tihscha „sahdsiba", kâ Juhs to domajat, bet wiswairak domajams, ka suhtijums aisgahjis nezelâ zaur kahdu nebuht „pahrskatischanos."

Red.

Aisrahdijums.

Schim numuram eet lihdz Widzemes muischneeku muischu Kreditbeedribas kihlu-sihmju islosejuma saraksts.

Isdew. un redaktors: Latw. Dr. Beedr. tagadejais presidents Th. Doebner

Redaktors: R. Puriņsch (Purinu Klaws).

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Adwokats F. Stagers

pahrzehlees no Kolonadu (Basnizas) eelas uf **Pasta eelu Nr. 12.**

Twaika sudmalas,

Peterburgas gubernâ, ihpaschneeka slimibas dehl, **teek pahrdotas.** Tuwakas sinas A. Wegnera, senak Stengela galas pahrdotawâ pee tirgus Jelgawâ.

Wehstules.

Manaj slimiba zehlàs no nerwu satrizinajuma. Prekſch 10 gadeem tiku no treetas kerts; neko nepasinu wairs un saudeju atminas spehju. Wiss bij saudets; pat rakstit nespehju. Bet tagad, eenehmis sekarda ekstraktu no D. Kalenitschenko, juhtos spirgts pat pawisam wesels un spehzigs, tà ka pasinas newar issinat, kura meesas puse tikuse kerta. Esmu 64 gadus wezs un man ir atgreesuses otra jauniba: familijas sadsihwê juhtos pilnigi laimigs. Isdeenejis juhras technikis un uhdens lihdejs, ar palkawneeka tschinu D. J. Iwanows Maskawâ, Peterburgas schosejâ Schredera mahjâ № 21 dz. 37.

Sirsnigi padeikdamees par tehwu, kursch bij jau atwadijees no dsihwes: Winsch newareja wairs ne ehst, ne dsert. Mahga apstahjusees darbotees. Wehginajuma dehl israkstiju 2 buteles sekarda ekstraktu no D. Kalenitschenko tahs isdsehris winsch jutàs jau daudz labaks, tad israkstiju wehl 5 buteles, un nu winsch jau spehj atkal strahdat un juhtàs daudz labaks. Issaku sawu pateizibu par tehwu. M. G. Schenderowitschs, Odesâ, Landscheronowa eelâ № 21.

Es eenehmu sekarda ekstraktu D. Kalenitschenko un tagad pawisam labojees. Kaulu sahpes is kahjam nosuduschas, meegs labs, ihsti sakot, sewi wairs nepasihstu. G. S. Sjesin Kolpino.

(Nahkoschu reisi tiks eeweetotas zitas wehstules, kuru ir wairak simtu.)

Sirmgalwjeem un nespehzigeem sehklu dseederi wairs neisgatawo sulu, kuri organismu tihra un spehzina, kadehl **tee ir bessspehzigi, druhmi, darba nespehzigi un neisturigi pret slimibam.** Bet lektojot truhkstoscha dabiska schkidruma weetâ tahdu paschu, is tschetrkahjneeku dsihwneeka sehklu dseedsereem nemto (sekarda ekstraktu) sirmgalwji jeb nespehjneeki pahrwehrsch to mahksligi asinis, zaur ko netihrumu ismeschana teek paahtrinata, pehz kam tee atkal paleek **spehzigi, jautri, garigi un meesigi darbigi. Ewehrojot to, ahrsti ir atsinuschi, ka sekarda ekstrakts nepahrspehjams abejàm dsimuma kahrtàm un katram wezumam, kà ari pret wahjumu, masasinibu, bahluma kaiti, rachiti, diloni, neurasteniju, pee garigi un meesigi pahrpuhleteem, pret paschwahjinajumu, iskaltumu, sekſuelu, wahjuma uhdens kaiti, zukura slimibu, skrofeleem, sifilis, reimatismu, podagra un ziteem, tà kà ekstrakts ehstgribu, kahrtigu meegu un meesas lihdsswaru atkal uslabo.** Bet scho eespaidu uf zilweka organismu isdara tikai pilnigais sekarda ekstrakts, bet ne daschi spermini, jo dalas, ko profesors Goasé zaur mehginajumeem peerahdijis, **ka weelas dala ir arween wahjaka neka wisa weela,** butele sekarda ekstrakta no D. Kalenitschenko maksà 2 rub. 50 kap. Suhtijums par 1—3 butelem 40 kap. (ari uf pehzmaksu). Populari sinisktà broschura sastahdita sem Dr. Abramowa un Dr. Winogradowa redakzijas.

Kà stiprinat zaur slimibàm darbu un wezumu noguruschos spehkus? top par brihwu peesuhtita. Laboratorijas adrese: Козловскій переулокъ № 12, кв. 51. Д. Каленниченко (соб. д.) Москва.

Mag. J. Hertela
apteek. preekschu pahrdotawa
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.
peedahwâ
wisadus fotografijas peederumus un kimikalijas, sveces, oderus un daschadus lihdsekkus skaistuma kopschanai.

Latweeschu Sawstarpigà

Apdroschinaschanas Beedriba.

Pilna beedru sapulze

25. februarî 1909. gadâ, pulksten 1 pusdeenâ Jelgawâ, **Katolu eelâ № 44,** beedribas kantora sahlê ar sekoschu

deenas kahrtibu:

1) gada pahrskats par 1908. gadu un rewidentu sinojums;
2) budschets 1909. gadam;
3) darbibas plans;
4) wehleschanas.

Peesihme: Tà kà 11. februarî sch. g. nesanahza likumigais beedru skaits, tad schi sapulze ir galiga un buhs spreedumspehjiga, neskatotees uf sanahkuscho beedru skaitu.

Jelgawâ, 11. februarî 1909. g.

Walde.

Droscha plauja

300—600 puhru no defetinas.

Sinas labibas kultura, grahmatina isdalischanai. Peesuhtam katrâ skaitâ pagasta waldèm, mahzitajeem, skolàm, fabrikàm bez maksas. Peesuhtischanai 20 grahm. 40 kap., 60 grahm. 65 kap. pehz maksa uf apstelletaja rehkina. (Priwatpersonàm 1 grahm. par 2 septinkap. markàm.) Pahrdoschana grahmatu weikalôs.
Adrese: Д. Каленниченко, Москва, Козловскій пер. д. № 3 кв. № 51.

Pee leela apgrosijuma un droschas pelnas

teek melleti atkalpahrdeweji labdam pirmàs schkiras **alsa schkibwischu sistemas** separatoram, kursch atkrejmo **10 slopu stundâ** un maksà pahrdoschanâ **40 rub.** Tuwakas sinas pyjneedz **Balkin u. beedr.,** Rigâ, Karla eelâ 9.

Sahgi

gatereem un **rinku sahgi,** wisadas **wihles** un **schmirgel ripas** sahgu asinaschanai, weenigs **pirmàs schkiras ahrsemju fabrikats,** dabujami pee **Balkin u. beedr. Rigâ,** Karla eelâ 9.

Dsenfiksnas

is ahrsemes kernahdas, kromahdas, kameekspalwas, kokwilnas un **balata.** Pehdejàs zaur sawu spezialu isgatawoschanu isturigas pret mitrumu un tahdi wisnoderigakas preeksch semkopibas maschinàm un sahgu gatereem. Pirmàs schkiras ahrsemju sikns noliktawa pee **Balkin u. beedr.** Rigâ, Karla eelâ 9. Atgahdinam greest wehribu uf muhsu firmu.

Jelgawas Namu ihpaschneeku Ekonomiskas Beedribas

kantoris

tagad pahrzelts uf sawàm passahwigajàm telpàm **Katolu eelâ № 19.**

Jelgawâ.

Elektro-Biografs R. Strömers

no swehtdeenas 15. februara lihds treschdeen 18. febr. 1909. g.

I.

1) Wina Keisariskàs Augstibas Leelknasa Alekseja Aleksandrowitscha apbedischana.

2) Birstu isgatawoschana.
3) Amerikana skapis.

II.

4) **Pateizigais negeris.**

III.

5) **Mehnesnizâ.**
6) Snots uf ismehginaschanu.

Ar waldibas atlauju esmu atwehruse

weetu apgahdaschanas kantori

preeksch skolotajeem, skolotajàm, bonnèm un deenestneekeem.
Runajama no pulksten 10—6. — **Jelgawâ, Katolu eelâ № 21.**

Johanna Straume.

M. Brauer's,

Jelgawâ, pee Annas wahrteem, eepretim **„Johna dasnizai“.**

Kapu peeminekli

kà: **krusti, odeliski, grahmatas, rulli** u. t. t. teek is **wisladakà materialà** sagatawoti.
Lai **monumenti** isnahktu glihti kà ari isturigi pret gaisa eespaideem, tee teek slihpeti un poleereti ar jaunlaiku maschinu palihdsibu.
Seltitus, kà ari **neseltitus „tschuguna krustus“** peedahwaju par peenehmigàm zenàm.
Zeen. publikas apstellejumi teek ruhpigi un apsinigi isdariti. — Labakàs atsauksmes. —
„Sudraba medalî un goda diploms“ Rigas „Jubilejas isstahdê“.

„Rigas Awise.“

Politiska un literariska deenas awise,

isdota no „Rigas Awises Sabeedribas“ un redigeta no **Fr. Weinberga,** ussahka ar 1909. gadu sawu astoto gada gahjumu.

Awise maksà:

Bez peesuhtischanas:	Ar peesuhtischanu:
par 1 gadu 4 rub. 50 kap.	par 1 gadu 6 rub. — kap.
„ 1/2 „ 2 „ 30 „	„ 1/2 „ 3 „ 10 „
„ 1/4 „ 1 „ 20 „	„ 1/4 „ 1 „ 65 „
„ 1 mehn. — „ 50 „	„ 1 mehn. — „ 85 „

Numurs maksà 5 kap. — Isdalamàm weetàm teek aprehkinats 10% lehtak.

Sludinajumi maksà: par sihku rakstu rindinu pehz teksta 10 kap.; preekschpusê 30 kap.

„Rigas Awisi“ war apstellet winas **isdalamàs weetàs** un **ekspedizijâ:**

Rigâ, Suworowa eelâ Nr. 6
(agrak Gildes eelâ № 4).

„Rigas Awise“ aisstahw latweeschu tautiskàs intreses. Pasneedz wisjaunakàs un plaschakàs sinas par notikumeem sadsihwê. Wina peegreesis nopeetnu wehribu wisàm muhsu dsimtenes intresèm, it sewischki latweeschu sadsihwes jautajumeem. Wina weenos un kopos latweeschu spehkus tais leetàs, kuras prasa weenprahtibu. Wina pasneedz sinas par waldibas nolehmumeem, pahrspreedumus par politiskeem un sabeedriskeem jautajumeem, kà ari par sinatni, mahkslu, literaturas preekschmeteem, awischu apskateem, eekschsemju un ahrsemju leetàm, Rigas notikumeem, teesas kroniku, teatri un musiku, tirdsneezibu, saimneezibu un sneegs beletriskus raschojumus.

Rigas Awises Sabeedriba.

Laseet ar sapraschanu.

Gribedami isplatit muhsu solido firmu, mehs nodomajam pahrdot 1000 gab. **pulksteenu** par zenu, apaksch wehrtibas, t. i. par 2 rub. 95 kap. ar peedewàm, lai isplatitu muhsu zitos prezes. Schee koti labee un droschi ejoschee wihreeschu pulksteni ir waleji is jaunakà **selta** „Вѣкъ“ Newar spezialisti atschkirt no ihstà selta pulksteneem, kuri maksà 100 rub., uswelkami weenu reisi 36 stundàs, „Ankera“ sistemas, noreguleti uf minuti. Zena: 1 gab. 2 rub. 95 kap., 2 gab. 5 rub. 50 kap., 3 gab. 8 rub., 6 gab. 15 rub., tahdi pat kluši pulksteni ar 3 wahkeem, zena: 1 gab. 5 rub. 50 kap., 2 gab. 10 rub. Par peesuhtischanu jamaksà no 1—6 gab. 50 kap.

Pee katra pulksteņa peeleek **par welti:** nekad nenomelnojoschu kehdi, sudraba 84. prowes, brelok-binoklu ar interesanteem skateem, somta mazinu preeksch pulksteņa aissargaschanàs no samaitaschanàs un zenu rahditaju preeksch muhsu firmas isplatischanas.

Apstellejumi teek issuhtiti labprahtigi un drihz (war ari bez eemaksas).

Adresei: Американскій складъ часовъ, Ф. Гуревичъ, Варшава 14, Простая 10а.

Lai issargatos!

no pahrpratumeem un nepatikschanàm, kas war zeltees issuhtot neredsetas prezes un lai waretu peerahdit muhsu pareisibu apstellejumus issuhtot un muhsu pretschu leelàs ihpaschibas, mehs katram issuhtam pilnu kolekziju prowes musturu preeksch jaunakàs modes wihreeschu uswalku drehbes.

Pilnigi par welti!

Katris, kas sanehmis schahdu kolekziju, war pehz prowes mustura issuhtit drehbi preeksch uswalkeem uf pehzmaksu jeb tuhlin samaksu par fabrikas zenàm.

Apstellejumus war adreset uf schahdu adresi:

Фабрика шерстяныхъ издѣлій Т-ва „Якорь“ въ Лодзь.

Wehstules war rakstit ari latweeschu waloda.

Slimeem

wahjeem, pehz slimibas atspirgstoscheem abeja dsimuma issuhta par welti sinisti-popularo broschuru **„Kà pawairot spehkus?“** sastahditu sem ahrstu Abramowa un Winigradowa redakzijas. Adrese: Д. Каленниченко, Москва, Козловскій пер. д. № 15, кв. № 51 (собств. домъ).

Peenemu **sobu slimneekus** ikdeenas no plkst. 9½—1 un 4—6. **Spezialitate: eeleet mahksligus sobus, porzelana plombas** un **iswelk sobus gluschi bez sahpim. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.**

Jelg. Leelajà eelâ № 6,
Gutman-Rathaus.

Jelgawas pilsehtas sabeedribas bankas direkzija

dara zaur scho sinamu, ka **otrdeen, 24. februarî** 1909. g., pulksten 4 pehz pusdeenas, tiks pahrdotas **wairaksolischanâ** pret tuhlit samaksu daschadas minetâ bankâ eekihlatas un peenahzigâ terminâ neispirktas

selta un sudraba leetas.

Pagarinajumi uf min. leetam teek tikai lihdz 21. februarim pretim nemti.

Mahja

Jelgawas tuwumâ, jaukâ weetâ ar augstu koku dahrsu un weenu puhraweetu semes ar labeem nolihgumeem tuhlin pahrdodama. Tuwakas sinas Latweeschu Awischu ekspedizijâ, Skrihwern eelâ № 35, Jelgawâ.

Lezinaschanas sina.

No **1. februara** aplez Dsimt-Auzumuischâ **(Autzenburg)**

Fingals,

bruhns ehrselis ar swaigsni, dsim. 23. III. 1905. g. no The baron. tihrasin. Shire eew. is Angl., is Boheme no Brave Heart. tihrasin. Shire eew. is Angl., is Rosa no Fritz eew. is Belgijas.

Lezinaschanas nauda 5 rub.

Baribas maksa preeksch kehwèm ar kumeku 1 rub., par alawes kehwèm 60 kap. par deenu. Stala nauda par kehwi 1 rub.

Muischaswalde **Autzenburga,** pàr Jelgawu (telefons Jelg. № 553), Kurseme, Dobeles apr.

Печатать разрѣшается полиціею.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

Te klaht 2 peelikumi.